

SZERETET

HAVONKÉNT EGYSZER MEGJELENŐ
VALLÁSOS, REF. EGYHÁZI FOLYÓIRAT

A Hevesnagykunsági Ref. Egyház-
megye hivatalos közlönye. Meg-
jelenik Kisujszálláson. Szerkesztő
és kiadja: Török Imre esperes.
Előfizetési ára: egy évre helyben
25.000, vidéken 30.000 papirkorona.
Egyes példány ára 3.000 korona.

XVI. évfolyam. — 2. szám.

Kisujszállás, 1927 február hó.

Egy predikáció.

Mint Elizeust a prófétát egyidőben Jeri-
kóban látjuk, hol az egészségnek ártó rossz
vizet gyógyította meg csodálatosképen; majd
Béthél felé megy lelkeket gyógyítani a bál-
ványimádás betegségéből: úgy kell ma is
menni, fáradozni Isten országa szolgálóinak
helyről-helyre is, ha úgy kívánja az Ország
érdeke.

Egyházmegyénk közgyűlése hozott is
idevonatkozó határozatot dr. Herczegh Béla
főgondnokunk indítványára épen, hogy a kebel-
beli gyülekezetek lelkészei olykor olykor
kathedrát cserélve, egymás helyett predi-
káljanak.

A mi Urunk, Jézus Krisztus is, tarto-
mányról tartományra járván, tanított.

Elizeust a prófétát ismét egy harmadik
alkalommal Gilgál városában találjuk, hol
éhség volt s a szegény, nélkülöző emberek
valamely fazékba vadszőlő gyümölcsét, sár-
tököket és sok mindenféle paréjt, dudvát össze-
metélvén, azt megfőzték péppé s mohón enni
kezdtek. De bizony mérges volt a főzet s
már-már halálukat okozta, midőn a csodás
hatalmu próféta Elizeus (Isten adta neki —
persze! — a csodaerőt!) lisztet vet a fazékba,
amitől a rossz, mérges étel jó lesz, tápláló
lesz; az emberek eszik, nem árt, sőt használ
nekik, táplálja, élteti őket.

E világ a roppant fazék s az emberek
lelke-szive! Jaj mi minden van benne, mennyi
ártalmas pusztító kotyvalék! Mi mindennel
töltögették meg az embereknek szívét-lelkét
rossz írások, félrevezető beszédek. Ujságok,
könyvek, mérget lehelők, romlást árasztók.

Az Elizeusoknak, Isten profétáinak, ügye
szószólóinak — a szörnyű kotyvasztékba, hogy
el ne pusztuljon az emberiség, ma is lisztet,
tiszt, hófehér lánglisztet kell vetni: ez az
Isten igéje, az evangéliom!

Elmegyek én is ide-amoda s tanítok.
Szól nekem is a parancs s nem tudok ellen-
állani: Elmenyén, tanítsatok! Hideg eső esik,

mély sár van, az influenza is berzenkedik:
mégis megyek!

Amerre járok, szívesen fogadnak. Nekem
nem jár ki az Eliezus sorsa, kit a bálvány-
imádás papjai Béthélben meg akartak csu-
foltatni. Felbégázták ellene a falu gyerekeit,
hogy csuf szavakat kiáltozzanak a próféta
felé, ha majd érkezik. Ugy gondolkodtak, ha
szent haragjában — vándorbotjával megüti
őket, akkor emiatt vonják kérdőre s ítéletre;
ha nem reagál a csufolódásra, a csufoló be-
széd rajta ragad. A harmadik esetre nem
gondoltak az ármányosok. Nöstény medvék
jöttek elő a béthéli erdőből s 42 gyermeket
szakgattak szét. Isten az ő választott szol-
gáit, ügye hivatalosait sohasem hagyja, őket
megvédi s értök bosszút veszen. — Ember
kigondol, Isten elintéz!

Legközelebb is predikálván valahol, mint
tisztá lisztet, azt az igazságot igyekeztem a
szívekbe hinteni, amit a helszinki-i Szentjános-
templom katedráljában láttunk felírva: Ut om-
nes unum sint! Magyarul: Hogy mindnyájan
egyek legyenek! — Krisztusnak örökké zengő
parancsolata ez hozzánk. Amott Helsinkiben,
— Finnország fővárosában, hol a mult év
augusztusának elején 50-nél több nemzet-
beliek voltunk együtt a világgyűlésen, bizony-
nyal arra vonatkozott a Krisztus szellemében
való ezen felhívás, hogy testvérekként for-
junk össze ott: európaiak, amerikaiak, néger,
kinai, finn, egyiptomi, görög, hindu, japán,
magyar... Sőt arra is vonatkozott, hogy
különböző felekezetek hivei, kik ott valánk,
(csak róm. kath. hívő nem volt, de a korfui
görög keleti pátriárcha, Athénagorász ur, az
igen) egyek legyünk!

Ezt fejtegettem predikációmban valahol.
S aztán fordítottam beszédem világító
csáváját, mint kis villamlámpa fénysugarát
ide-oda vetitjük estenden s magunkra, ma-
gyarokra térítettem a szót. Egyek vagyunk-e,
mi magyarok? Vagy az ősi átok fekszik raj-
tunk fekete terhével ma is, amelyről a mult
augusztus végén, mikor a mohácsi vészről

predikálgattunk a 400-ados gyászos évforduló alkalmából, sok-sok megrázó beszéd hangzott el templomban és templomon kívül. Sohse megy ki emlékezetemből a történetírók rettentő megállapítása, hogy Mohácsnál 1926. aug. 29-én ha nem jött volna ellenünk ropant seregével, lófarkas zászlóinak ezreivel s csörömpölő, haláltokádó ágyuival a török: a pártos magyarok már egymásnak estek volna s világ csufjaiként egymást kaszabolták volna le Mohács mezején.

Hogy manapság már nem történnék ilyen!? Oh magyar testvérek, én állottam Hajduszoboszlón amellet az ákácfa mellett, amelyre magyarok akasztották fel a vértanu polgármestert és két társát... S ha a Lánc-hidon átmegek, borzongva olvasom el a két Hollán rettentő halálát hirdető bús emléktáblát. És még arra is jól emlékszem, mikor Farkas László, mostani egyházi ellenőrünket halálra akarták itélni — magyar emberek. És ki tudja, hány járhat még ma is közöttünk, ki szívesen elirtana, ha nem volna, Istennek hála! — közöttünk lakozása amaz égi Nemtőnek, melyet a költő szent Rendnek nevez.

De egyébként is, mennyi különbözőség, mennyi széthuzás köztünk. Egyházi, politikai, társadalmi, családi, egyéni.

Árkusokat irhatnék erről.

Te kálvinista vagy — te meg katolikus; Minek ezt kikiáltani szóval s még inkább minek tettekkel? Még elgondolni, elmében forgatni is minek?

Te egységes párti vagy — én meg Ábrahámra szavazok... Tehát megítéllek, haragszom rád! Minek ez is?

Neked 100 hold földed, házad van, nekem semmim. Te hivatalnok ember vagy, nadrágos ember vagy, „ur“ vagy: én pedig szegény közrendű ember. Tehát ellenségemnek nézlek. Minek ez is? Mirevaló?

Férj feleség közt: »Ereszd a hajam!« Testvér testvért örökségért perel. Gyerek nem lépi át atyja küszöbét. Haragvó apa kiátkozza eltévedt gyermekét. Mondjátok meg: Minek? Minek ez? S egymást halomra sértjük. kivált hátmögött. Sanda gyanu, becsmérlő rossz beszéd? Pletyka? Emberszólás? Minek? Becsületsértés? Rágalmazás? Párba? Vérbosszu? s mintha viperát melengetnél sziveden, őrzöd a bosszút lelkedben évekig, sőt halálig?

Minek? Minek?

Egyek legyetek! Látom a helszinki-i templom katedróján. 4000 mérföldnyire s félévi távolra vagyok bár tőle, mégis egyre látom sigyekszem megtartani: Egyek legyetek!

Nappal napfényében, éjjel tűzbetűkben, — álomban, — ébrenlétben — lássa kiki szüntelen, örökké... és tartsuk is meg!

Isten Szentlelke, segíts erre!

Egyek legyünk!

TÉL BEN.

Nincs már virág a rózsafákon,
Nem melegszünk a napsugáron.
Eltűnt a fény, mely eddig biztatott:
Halott a természet, halott!

Óh emberélet, hulló rózsá,
Intőjel ez a koporsóra!
Elhagy a meleg, el a napsugár,
Neked se lesz örökre nyár!

Jer téli esték lámpafénye,
Tanitgass minket bölcseségre,
Védd szívünkbe, hogy árván magunk
Gyámoltalan semmik vagyunk!

Emeld fel ahhoz a szívünket,
Ki hogyha fogja a kezünket:
Télben, viharban járunk egyazon
Mosolygós, rózsás utakon!

Te benned óh Uram s Te véled
A napsugár, a fény, az élet!
— Tudom, csak azért küldöd a telet:
Hogy menjünk Hozzád közelebb!

SZABOLCSKA MIHÁLY.

Nemes örömök.

Predikátor 2, 3.

Talán nem is olyan sötét világfájdalom az, mely felénk csendül a Predikátor szavai-ból: »A nevetésről azt mondom: bolondság! A vigasságról pedig: mit használ az?«

Talán csak leszűrődött ítélete ez egy mozaikszerűen kialakult élet bölcseletének, amely látja, hogy az örömök keresésében mennyire csak földi vágyak, reménységek hajtják a közönséges emberi szívet s mennyire nincs meg az érzéke, az ereje, az akarat, képessége önmagától arra, hogy még az örömben is a legtisztábbat, a legmagasabbrendűt keresse?!

Pedig az öröm a lélek derűjének napsugaras játéka; a nevetés az élet élvezésének, akarásának bizonyos kifejezője. Az öröm a megelégedettségnek, a teljesült reménységnek leghűségesebb kísérőtársa, utjelzője, a boldogság alkatrésze. Önmagában véve egyik legszebb, legfelségesebb ajándéka az Istennek; erőforrást, fényt s melegséget jelent az élet számára. Jaj annak, akinek szivéből hiányzik a mosoly derűs fénye és a nevetés melegítő napsugara.

De öröm és öröm között nagy különbség van! Van öröm, mely felemel, nemesít, erőssé s üdévé tesz és van öröm, mely sorvaszt, bénít, aljasít. És talán az utóbbi érzést nem is volna szabad örömnak nevezni, hiszen az öröm mindig valami tisztaságot, üdeséget, s nemességet jelent; mert igazán örülni csak nyugodtságban élő, egészséges lelkek tudnak.

A mai társadalomnak az örömei azonban, fájdalom nem ilyenek! És bármennyire el voltunk is bizakodva a modern világfejlődése, a társadalom külső életének színes gazdagsága által, kénytelenek lettünk tapasztalni azt, hogy sem erkölcsileg, sem pedig a lélek és a szellem finomságát illetőleg nem állottunk ott, ahol technikai, szóval külső kulturánk arányában gondoltuk, hogy már állunk.

És épen ezért nem voltak igaziak, tiszták és nemes örömeink sem. Mert amely arányban kiveszett már ifjúságunkból is a tiszta idealizmus, a szépért s nemesért való őszinte gyermeteg lelkesedés és amely arányban elfoglalta a lelkeket a modern hitetlenség, cinizmus, a guny és kételkedés szelleme, olyan arányban szárad ki és satnyul el a társadalom lelke és zárultak el benne azok az üdítő források, amelyek a nemes örömök aranyos zománcával vonják be az arcot, a tekintetet, szóval az ember egész lényét.

Tehát hiányzik az emberek érintkezéséből valami, ami nélkül hideg minden érzés; valami, ami a lelkek élete nemesítésének és tisztításának segítségével, tisztitaná és nesitené az örömöket is.

Isten nem rendelt ugyanis bennünket csendes tehetetlenségre, sem sötét kétségbeesésre. Krisztus nem tanított arra, hogy álmodozó lélekkel, félénken, fejletlen szárnyakkal járjuk az élet utait; hanem inkább arra, hogy nyitott szemmel, öntudatos lélekkel vizsgáljuk és értsük meg mindenben: a saját rendeltetésünkben, életünkben, a természetben s a világban, — Istennek örökké-

való gondolatait és akaratát. Hogy a napsugár aranyos ragyogását, a Genezáret tavának csillogó kékségét s mezők liliomának mosolygó ékességét meg ne zavarja bennünk soha az éjszaka sötét komorsága, a felhők szennyes borulása és a halál szomorú hervadása.

Mert csak így van bennünk élet, gazdagság és erő! Drága lelki kincsek!

És mert mi a világosság fiai vagyunk, lelkünknek még az örömökben is a világosság fiaihoz illendő öltözetben kell megjelenne.

Egy kisujszállási gazda emlékezete

Nagyon tetszik nekem ez a szó: Gazd' uram! A kun gazda nagy ur, szinte kiskirály; birodalma a tanyája, palotája, a szép oszlopos, tornácos háza, kincstára a magtára, kamarája. Házanépe felett bölcsen, szeretettel, de eréllyel és méltósággal uralkodik. Volt idő, mikor a gyerekek, egy bizonyos korhatár eléréséig nem is ülhetek az asztalhoz az édesatyjukkal, anyjukkal. S megtiszteltetés volt rájuk nézve, mint a római nemzetnél hajdan, mikor a felserdült gyermek megkapta a «tóga virilizs»-t (férfiui köntöst) — nagy megtiszteltetés volt, mondom, mikor aztán oda ülhetek. Még abban a régi jó — szigorubb erkölcsű időkben a gyerekek nem tegezték az édesanyjukat, s nem ők parancsoltak a szülőknek, hanem a szülők nekik és pedig nagyon keményen; s ha — aztán nem teljesült a parancs, volt dolga a farmatringnek, meg a jóféle somfa ostornyélnak is. A biblia se tiltja, sőt egyenesen rendeli, hogy a gyermeket idejében kell fegyelmezni. Ha most is így lenne, bizony néptelenebb lenne a korzó nappal is, este is.

A gazda szó méltóságot is jelent, felér e szóval: báró, mely magyarul »ember«-t jelent. A bárónak mellékeve ez volt: liber, mely azt jelenti »szabad«, tehát liber báró szabad ember. S ki van szabadabb ember egy gazdánál?

Megbecsüli a nemzet is ezt az osztályt. Egy tücet közülük benn van a képviselők házában, sőt egy (ifj. Mészáros István — úgy emlékszem — a neve!) a főrendek közé is bekerült. De szép lesz 29-én, mikor az országgyűlés megnyitásakor a sok

drága rubintos, zafiros, smaragdos diszmagyar ruha közt ott lesz a szép fekete zsinóros gazda uniformis is.

Az igazi gazda intelligens. A legtudósabb ember is elbeszélgethet vele. Hogyne, hisz, gimnáziumi osztályokat végzett, némelyiknek az érettségi bizonyítványa is ott van a komódfiókban. Olvas is! Jókai, Mikszáth, egy-egy világtörténet, magyar nemzet története, Kossuth Lajos iratai meg a többi, ott vannak a bibliotékájában, a hasznos gyakorlati könyvek mellett. Ha Pestre felnéz, a Nemzeti Színházba is beül s végig vigyázza a nagy-szerű Tragédiát, ismeri pedig attólkezdve hogy:

Be van fejezve a nagy mű, igen!
egész addig, hogy:

Mondottam, ember, küzdj és bizva bizál!

Szivjósága? Hát minden igazi gazdaszűcsaládnak van egy-egy szegénye, néha kettő is. Ezeket dédelgetik. Egy-egy öreg asszony tollfosztani. Vagy egy árvagyerek. Az öreg-asszony a számolyszékre kucorodik a spartherd mellé... otthon van! Fő az ebéd, neki is; sül a kenyér, jut neki is egy cipó vagy egy »köttes«. Disznóöléskor meg? — gömböc, tüdös-hurka, mi egymás!

Közeledik az Urvacsoraosztás, kenyérért izen tiszteletes ur: »Nagyon szivesen, köszönjük is a megtiszteltetést!»

A fehér szép szobákban már villany ég, itt ott rádió is szidatja magát, ujság is jár, csak a »Szinházi Életet« ne látnám.

Hát mikor meg, valami családi ünnep van: ezt leírni az én tollam erőtlenséggel, hogy mi megy végbe? Mandula, mazsola, csokoládé, citrom, narancs, még vanília is — mázsaszámra a sok cukor, minden — s hozzá a tenger tojás... alig győzi a sok plymouth.. Szóval: irigylendő szép a föld birtokosának élete. Hisz' a sok adó, a tulterhelés, majd elmulik, ha evickélünk egy kicsit a bajból, — megvirrad még valaha... Lesz még szőlő — lágykenyér meg van is, leng majd az ért kalász »értünk, Kunság mezején.«

* * *

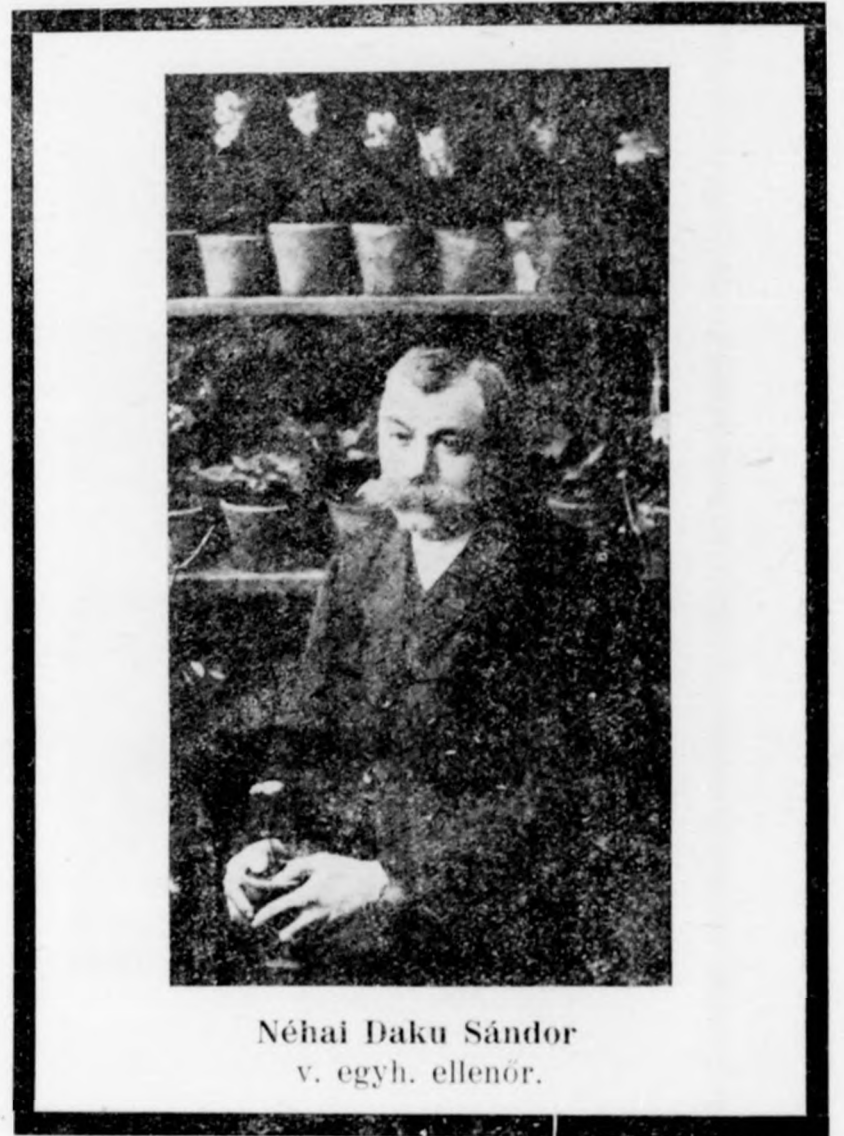
Bevezetésül az eddigi irást abból az alkalomból tettem papirosra, hogy az ujesztendő hatodik napján szomorú hír vágott át a szívünkön, az öreg harangozó busan topant be vele: Daku Sándor gazda meghalt.

Arcképét is közöljük a nyájas arcú jó embernek, ki egykor egyházi pénztárunknak

hűséges hivatalnoka, ellenőr volt, s egyben a presbytériumnak is tagja.

Viruló egészségben mutatja őt az arckép, virul, mint kedves virágai, amelyek között ül, kezében is tartva egyet — a virág-cserépben.

Régebben figyeljük, hogy lassan lépeget. A régi délceg ember, de szép legény is lehetett katona korában! — idők folytán megrogyott. Csak a bajusza volt a régi takaros. Mikor meg aztán az utolsó betegség

Néhai Daku Sándor
v. egyh. ellenőr.

is elfogta s »Vas Gereben«-t se tudta már türelemmel olvasni; mikor már heteken át kellett virrasztani, felváltva kedves leányainak; mikor már nem kellett az enivaló, még a kávé se: a régi erős ember lenyűtt, csak csontja-bőre maradt; most meg már vagyon csak emlékezete.

Eltemettük szép tisztességgel, január 7-én délután 2 órakor. Imával, siri beszéddel, ünnepélyesen fájón kongtak a harangok, búsan zengett:

»Az embereket Te meg hagyod halni«
s a temetőben, a legszebb helyen, ott pihen, maga elkészítette sirboltjában: Daku Sándor gazda... Aludjék A. B. F. T. R. A!

A »Szeretet« minden hónap elsejére pontosan megjelenik s azt minden megrendelőnek küldjük.

Dr. Ravasz László püspök Kecskemé-
ten tartott előadást nemrégiben, amelynek
tárgyát a tanítónők hivatásának, sorsának
taglalása képezte. A tanításra, kivált a ne-
velésre a nők elsőrenden hivatottak. Szor-
galmuk, kitartásuk, türelmük egyes esetek-
ben bámulatos s az eredmény is, melyet
hivatásuk terén elérnek. Sorsuk? A leg-
többször megható, szinte tragikus. Az
örömből kevés, az elismerésből nem sok,
ítéltetésből ugyancsak nagy rész jut nekik.

A kecskeméti költő-lelkész megindító
költeményét iktatjuk ide, mely hiven festi
a tanítónő sorsát.

Szerezzen e vers is méltányoló elismerést
áldozatos munkájukért a tanítónőknek!

Ime a költemény:

A tanítónő.

... Alvó pusztákon csillaggal beszél.
Befujja névtelen nyomát a szél.
Egy eltűnt otthon fénye rávilágol,
Nézi magánya ködös ablakából.
... Azt álmaival teleülteti,
Künn, a tömegben oly suhanva jár,
Mint esti felhők közt szálló madár,
Csak énekét zsongatja még az erdő.
... Éj lett, mire az iskolából eljő,
Szemében távol hajnal fénye ébredsz...
... A tanítónő örök utja ez.

... Kopott, festett kis iskolapadok...
Gyerekszemek... nevető csillagok...
Színes képekkel... hófehér szoba.
... Nesztelen évek eltűnő sora...
Az ábécé — apró gyermekimák...
A kertben nefelejcs és pár virág.
Harmatba járó, csizmás kis sereg.
... Aztán az ősz... szélüzött fellegek —
Aztán — szomorún éjfél ver az óra,
Készülni kell végső vakáclóra,
Titkos betűkkel van az éj tele...
... S eltelt a tanítónő élete.

De közbe — szívét ezer kis darabba
Kicsi népének szerteosztogatta.
Fehér bölcsőre sohase hajolt,
S lelkével mindnek édesanyja volt.
Mint lomb borult a tavaszi seregre;
Sok éhes kéz gyümölcsét mind leszedte,
Szegényre törve is ölelte őket,
Az ő pazarló életéből nőttek...

Ő tudja jól, viszi a dalos tábor
Szétoztott lelkét üres iskolából,
... Királynő volt, a gyöngyét pazarolta...
... Így volt valahol megírva a sorsa...

De lelke — lásd — mint bujdosó sugár
Mint titkos jószág, szivről szivre jár.
Az ő lelkével gyujtanak tüzet.
... Mint szelid árnyék, él, jár, áld, vezet.
Meleg szobákban az ő szive ég.
... És hallasz olykor valami zenét,
Mely úgy zsong föl, mint tiszta édes emlék,
Mintha elhervadt rétek énekelnék,
Lehullt virágok langy illata lep meg
S a szived újra vig, jó, újra gyermek,
Kitár előtted sok sok drága titkot,
Aki az első betűre tanított,
S ő szól tovább a könnybe, hitbe, dalba, —
... Ez az ő sorsa, élete, jutalma...

Muraközy Gyula.

MAKAY ZÁDOR

dévaványai volt igazgató-tanító, később
s. tanfelügyelő emlékezete.

Dévaványán tartottam a múlt szombat
este, (jan. 22-én) előadást, s másnap predi-
káltam. Ott létem idején, többen emlegették
áldva emlékét annak, kinek nevét címül irtam
e cikk fölé.

Ugy kívánta ő, hogy bár életutja, sorsa
messze vezette is egykori lakóhelyétől, Déva-
ványától, oda vigyék vissza halóporaiban, ott
temessék el, hol élte virágkorát is töltötte s
hol a szabados tetszésű Isten bölcs rende-
kezéséből, szép felnött gyermekeit rendre
eltemette, hármat, vagy négyet pár hó lefo-
lyása alatt. Fertőzve volt-é a borzasztó be-
tegség csiráival az akkor még szegényes
rektori lak, vagy mi más volt az oka: egy-
azon betegség hatalmától egymásután her-
vadtak el a szép kedves gyermekek. Óh
szülői szívek rettentő fáldalma! Léleknek a
a kinos keresztben való szörnyü vonaglása!

Most utánuk ment, hozzájuk ment az
édes atyjuk, a földben porladó, az Égbe költö-
zöttgyermekeknek. Előtalálta őket. Együtt van-
nak: föld mélyében, Ég magasságában. Mu-
tassatok nekem a keresztyén hit e tudomá-
nyánál megnyugtatóbbat, minden földi tudomá-
nyok között! Az édesanya, — a boldo-

gultnak élettársa — beteg, ott se lehetett a végtelenül gyászos temetésén.

De ott volt a dévaványai nép! — Azt mondják, akik résztvettek a végtisztesség-tételen, hogy csodálatos volt a hálás nép részvéte, megindultsága, az egykori egyházi hivatalnok, a buzgó rektor temetésén. Hogy vitték koporsóját az egykori tanítványai, hogy sirt az ének: olyan volt, mint egy nagy zokogás, koporsója fölött, sirja körül! Már

Néhai Makay Zádor
volt dévaványai igazgató-tanító
s. tanfelügyelő

az este sötét szárnya terült el a táj fölött, sira fölött! — már a temetőre a karácsony ünnepi est homálya borult, a hantok még akkor is dübörögtek és szólt az ősi szent ének:

Uram, bocsássad el
Szolgádat békével!

Az elköltözött ember, az elpihent buzgó tanító, sokat foglalkozott egykor az ő népének vezetésével. Nemcsak a kicsinyeket, az nagyokat is vezette tanácsával. Sokat fáradt, tett értük s az ilyet a szívek nem felejthetik. Innen volt a részvételteljes, szép nagy temetés is!

A dévaványai nemes gyülekezetnek becsületére válik s tisztességére szolgál, hogy az Isten országáért s értük egykor hiven fáradozott embert, a hű tanítót, a haló porában is így megbecsülte.

Becsüljétek meg a sirja porát is azoknak, kik jóra vezérlik az ő népüket s őrizték az ilyeneknek emlékezetét.

A kesergőket Isten vigasztalja, a nyugvó portestet az Ő szent keze takarja s kik hivek

valának itt lenni, azoknak Ő adjon örök nagy jutalmat odafenn!

A boldogultnak arcképét, emlékül hálás gyülekezetének, ime kis ujságunk lapján kegyelettel átaladjuk.

Adjon Isten hiv vezéreket gyülekezeteinknek ezutánra is!

Ki az „eretnek“?

Róm. kath. atyánkfiai, különösen az egyházi rendből valók, kedvökre és széltére nevezgetnek bennünket eretnekeknek. Nem szállok velük perbe. Nincs medöbb dolog a vallási huzavonánál. Legyen mindenkinek az ő hite szerint. Aki sért, bánt: magára, lelkére és hitére vet árnyat. Nem is ezt akarom irni; egészen mást!

Különben is az »eretnek« szó maholnap ép olyan dicsőség lesz, mint 1849 október 6-ika óta a bitófa, s még előbből kezdve: mint Krisztus kiszenvédése óta az azelőtt gyalázatos kereszt. Az is diadal és dicsőség azóta már. Mindig attól függ t. i., hogy kivel történik, kin esik valami.

Cimül azt irtam: »Ki az eretnek?«

Utazván egy illusztris társaságban vonaton, szóba került sok minden nagy gondolat. Egyszer egyik utitárs, nagyon intelligens, gazdag olvasottságu ember azt mondja: Most olvasok egy könyvet, melyben egy felette érdekes részletet találtam e kérdéstről: Ki az eretnek? Milton a világhírű angol költő azt írja idevonatkozólag ezelőtt pár száz évvel: »Eretnek mindaz, aki valamely egyházhhoz tartozik, az illető egyház hívének, tagjának vallja magát, noha annak tudományát, igazságait nem hiszi, s egyháza s vallása iránti kötelességeit nem, vagy csak immel-ámmal teljesíti.«

Ezt megértve, tudjuk már, ki az eretnek? Lehet eretnek minden egyházban, a róm. kath. egyházban is, sajnos közöttünk is.

Isten őrizzen mindenkit az »eretnek-ségtől!«

A „Szeretef“ egész évi előfizetési díja helyben: 2 pengő, vidéken: 2 pengő 40 fillér.

A »Szeretet« számaiban az idő rendiben sorra veszem a kebelbeli egyházközségek rövid történetének s mostani helyzetének leírását, mindaddig, míg egy kötetben az összes egyházközségek leírását közreadhatnám. Most is akartam már közreadni, mert ugyszólván készen van, minden lelkésztársam maga küldte be az adatokat; dehát nagyon sokba került volna, s nem volt rávaló. Pedig szép dísz lenne egy ilyen könyv nemcsak a lelkészi könyvtáraknak, de minden egyes ref. család könyvgyűjteményének is.

Abáddal kezdem meg.

Több okból.

Először is azért, mert az ABC-ben A az első betű. Továbbá, mert nagyatyám atyja: Török András abádi pap volt 1810-12. években. Ott halt meg, ott temettetett el, maradván három gyermeke: Krisztina, József és Imre (ez utóbbi volt az én nagyatyám).

De meg azért is irok Abádról először, mert nőtestvérem is (Horváth János főjegyző neje Török Erzsébet) meg velük együtt áldott szívű öreg édesanyám is ott lakik Abádon. Hadd olvassa el ezt az írást az én 81 esztendőös édes jó anyám. Szerezzen ez is kedves perceknek neki a hosszú élet késő alkonyatán.

Tehát: Abád.

Nevét ez a sok száz esztendőös vers magyarázza:

„Midőn Szent István király az élet igéjét hirdeté

És a magyarokat keresztelé,

Akkor Thonuz-Oba hitben gyenge lévén,

Nem akara lenni keresztyénné.

Ezért nejjével együtt, élve

Temették az abádi révbe.

A nép ma is Apa-sirjának nevezi ezt a helyet, vagyis: Aba-sirjának, ahol a régi abádi rév volt.

Református egyház régóta van Abádon. itt. Bocskay István, Bethlen Gábor, I. Rákóczy György fejedelmek uralkodása alatt »a pápista vallás feledékenységbe ment és minden helyiségek reformáltattak« (Az 1600-as évek elején).

1646-ban Szántai Mátyás a predikátor, ki itt 20 évig szolgált.

2. Köbölkuty János 13 évig.

3. Szentpéteri György 1679-től 18 évig.

4. Dávidházy János 1713 táján.

5. Maklári Gergely, ki Taskonyból hozott Abádra. (Tehát Taskonyban is volt

ref. ekklézsia akkor. Most nincs. De még megcsinálhatjuk).

6. Sarnói János 19 évig.

7. Szatmári Ács András 4 évig.

8. Pákozdi Pál 4 évig.

9. Czeglédi Pál 3 évig.

10. Pápai János 16 évig (1748—1764).

11. Csete Mihály 28 esztendeig (1764—1792).

12. Kálmándi Pap János 1792—93.

13. Bodnár Nathanáel 1793—97.

14. Kállai János 1797—1809.

15. Török András (telesége: turi Teleki Erzsébet) 1810—12. aug. 14.

17. Rázsó József káplán 9 hónapig.

17. Szentes Sámuel, esperes is (volt 1813—1831.

18. Kelemen Gergely 1831—1834.

19 Szondy István 1835 ápr. 26—1852 nov. 30.

20. Rázsó Mihály, szalóki pap szolgált Abádon is 1852. nov. 1853 ápr. 17.

21. Tassi László, 1853 ápr. 17—1886 május 4.

22. Takács Károly.

23. Kérészy István.

24. Szappanos Károly 1922. okt. 1 óta. Ezidőszerinti lelkész.

Tanítói az abádi egyházközségnek ezidőszerint:

Varga Gyula igazgató tanító és orgonista-énekvezér, 1923 szeptember 1 óta.

K. Nagy János tanító 1905 szept. 1 óta.

U. Nagy János 1922 okt. 8 óta.

Kovács Ida tanítónő 1916 február 1 óta.

Főgondnok: szilasi és pilisi Szilassy László tiszaderzsi földbirtokos, egyházmegyei tanácsbíró.

Presbiterek: Bernát István, Bernát Lajos, Faragó András, Faragó Bálint, Gulácsi Károly, Kakó Lajos, Kakó Pál, Kakó Sámuel, Kalla Sándor, Sz. Kovács Zsigmond, Lengyel Sándor, Ökrös Pál, Rázmán János, Sáfár Dániel, Sáfár Imre, Sáfár János, Sáfár László, Sáfár Sámuel, Sándor Ferenc, Sándor István, Somodóczki Mihály, Szabó Kálmán, K. Szabó Lukács, Szivós Sándor, Varga Gyula, Végh Tamás. Presb. jegyző: Varga Gyula ig. tanító.

Az abádi templom 1787—89 ben épült, tornya 38 méter magas. 3 harangja 950 kg. súlyban. A legutóbb öntött: 560 kg. Nyolc változatú orgonája 1898-ban készült. A lelkészlak épült 1855-ben, a fiuiskola 1866 ban, a leányiskola 1875-ben. A hivek lélekszáma: 2500 körül van. Iskolás gyermekeké: 350. Van egyházi dalárda 40 taggal.

Vasárnapi iskola. Vallásos estélyek. A lelkész házanként látogatja, tanácsolja, vigasztalja és segíti hivatását s azokról részletes feljegyzéseket állít össze terjedelmes lelkészi naplójában. A lelki élet erősen lendül. Ez pedig a fő!

Az abádi és szalóki lelkésztestvérek képét adom közre itt. Együtt őket. Hiszen különben is úgy össze vannak forrva példás szeretetben, úgy ők, mint házuk népe, mint ahogy egy község

Az abádi és szalóki ref. lelkész
Szappanos Károly és Vargha Zoltán.

Abádszalók. Ezért is adassék tisztesség nekik és áldja meg őket a szeretet Atyja, jutalmazza munkájuk sikerével, hivatásuk szeretetével!

A jövő számban Szalók jön sorra.

És most azzal végzem Abádról való irásomat, oda szállva képzeletben nagyatyám atyjának horpadt sírjához — és elküldve szívem hálás érzéseit édes jó anyám szívéhez, szeretetem óhaját testvéremhez s ő szereteteihez: Kedves Gyülekezet!

Légyen te kőfalaidban
Csendesség és jó békesség,
A község közt egyenesség.
Jó szerencse utaidban
Az én atyámfiáért
És ott lakó feleimért...

Ámen.

Kérem az előfizetési díjak mielőbbi szíves megújítását, hogy kis újságomat zavartalanul eljuttathassam az olvasókhöz.

Nyomatott LADING JÁNOS könyv- és műnyomdájában Kisujszálláson, (Reálgimnáziummal szemben). Telefon: 46.

Szaladin szultán.

Szaladin török szultán kincstára tele volt kincsekkel. Hatalma, birodalma nagy volt. Egyszer haldoklott a hatalmas és végtelen gazdag szultán. Betegágyához hivatta udvari szolgáit, hírnökeit s így szólt hozzájuk: Menjete el birodalmam minden városaiba. Vegyétek magatokhoz hegyes dárdáitokat, függesszetek azok hegyére valami durva vászondarabot s kiáltjátok ki, hogy Szaladin a szultán haldoklik, hiába a sok kincse, hatalma, elmegy a világból, meghal és nem viszen magával egyebet, csak egy olyan darab rongyot, amilyen a dárda végén függ, amely vászondarabba halott testét betakarják!

Ugyanezt a tanítást bölcsen fejezte ki, még tán bölcsebben Szaladinnál is, Patay Estány uram, egykori debreceni kurucz függetlenpárti képviselő, ezt mondván: Ne ragadj a földhöz, a föld javaihoz ídes ecsém, mer' sirba nem kell csizma!

Ne ragaszkodjunk felettébb e mulandó világhoz s mulandó javaihoz.

INOCSEI. Idegen szó. Japáni. Értik alatta Japánban mindazt, ami jó. Ők ide sorolják a császár-hűséget is. Ugyhogy, mikor a Mikádó a császár meghal, megesik, hogy gyászukban sokan öngyilkosok lesznek. Ide tartozik aztán az ösök tisztelete, a szülőkhöz való forró szeretet; az emberiségért áldozatkészség, az önfeláldozásig; — s a hazaszeretet.

Ezek által lett hatalmassá Japán!

Van-e bennünk elég az »inocsi«-ból.

Pedig a japánok zöme nem keresztyén!

VASUTI MENETREND KISUJSZÁLLÁSON.

Budapest felől érkezik és Debrecen felé indul:	Debrecen felől érkezik és Budapest felé indul
Személyvonat 0 ó 16	Személyvonat 0 ó 55
Személyvonat 4 „ 20	Személyvonat 3 „ 43
Gyorsvonat 10 „ 11	Vegyesvonat 6 „ 13
Személyvonat 12 „ 03	Gyorsvonat Nypu. 8 „ 44
Gyorsvonat 16 „ 32	Gyorsvonat „ 13 „ 43
Vegyesvonat 18 „ 34	Személyvonat 15 „ 09
Gyorsvonat 20 „ 25	Gyorsv. Kpu. 19 „ 23

Kál-Kápolna felől:	Kál-Kápolna felé:
Vegyesvonat 3 ó 29	Vegyesvonat 4 ó 40
Vegyesvonat 7 „ 55	Vegyesvonat 10 „ 20
Vegyesvonat 13 „ 17	Vegyesvonat 13 „ 53
Vegyesvonat 19 „ 17	Vegyesvonat 20 „ 30

Déaványa felől:	Déaványa felé:
Vegyesvonat 7 ó 39	Vegyesvonat 1 ó 30
Vegyesvonat 18 „ 00	Vegyesvonat 13 „ 50